

Колода Г. Є.

студент 5-го курсу Інституту прокуратури та слідства
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМИ СТАТУСУ АДВОКАТА ЯК СУБ'ЄКТА ДОКАЗУВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ 2012 РОКУ

Кримінальний процесуальний кодекс (далі - КПК) пройшов досить довгий шлях, крізь зміни і нововведення, які продовжують вноситись по сьогоднішній день, проте, не дивлячись на це, досить багато питань залишаються відкритими та до сих пір викликають суперечки у науковому співтоваристві. КПК 2012 року викликав потребу внести зміни в існуючі на той час нормативно- правові акти, які прямо чи опосередковано торкались кримінального судочинства в цілому. Так, слід зазначити, що «новий» КПК і Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05. 07. 2012 року, розширив обсяг і коло повноважень адвоката-захисника у змагальному процесі. Так, втілюючи у життя Європейські стандарти, законодавець визначає, що захисником підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, а також особи, стосовно якої передбачається розгляд питання про видачу іноземній державі (екстрадицію) може бути тільки адвокат, а не просто фахівець в галузі права (Людич В. А. Захисник як суб'єкт збирання доказів у нормах нового кримінального процесуального кодексу України [Електронний ресурс] // irbis-nbuv.gov.ua. - Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/Vnaru_2014_2_13.pdf.) Таким захисником не може бути адвокат, відомості про якого не внесено до Єдиного реєстру адвокатів України або стосовно якого в Єдиному реєстрі адвокатів України містяться відомості про зупинення або припинення права на зайняття адвокатською діяльністю (ст. 45 КПК України). Причому, як захисники уже не можуть допускатися до участі у справі близькі родичі обвинуваченого, засудженого, виправданого, його опікуни або піклувальники. З цього випливає, що під поняттям захисник, яке вживається у кодексі, розуміється особа, яка професійно займається адвокатською діяльністю.

Інститут доказування є одним із найважливіших для встановлення об'єктивної істини, доказування це - розумова і практична діяльність компетентних учасників процесуальних відносин, що полягає у збиранні, перевірці та оцінці доказів з метою встановлення обставин, що мають значення для правильного вирішення справи ([Електронний ресурс] // Вікіпедія. - Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Доказування>.)

Безперечно, одним із важливіших нововведень є можливість збирання доказів адвокатом-захисником, тобто він є уповноваженим суб'єктом доказування. Проте таке збирання має певні обмеження з боку Кримінального процесуального кодексу, а саме, захисник здійснює збирання доказів шляхом витребування та отримання від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, службових та фізичних осіб речей, копій документів, відомостей, висновків експертів, висновків ревізій, актів перевірок; ініціювання проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшу-

кових) дій та інших процесуальних дій (Блажівський Є. М. Актуальні питання кримінального процесу України [Електронний ресурс] // <http://pidruchniki.com>. - Режим доступу: http://pidruchniki.com/1580011961671/pravo/subyekti_dokazuvannya_kriminalnomu_provadzhenni.) Проблема реалізації даних положень по-перше полягає в тому, що КПК не передбачає механізму їх реалізації, а що стосується положення про те, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх службові особи зобов'язані виконувати законні вимоги захисника, то у даному випадку, законом не передбачена відповідальність стосовно невиконання даних вимог. Також, у ч. 1 ст. 20 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» зазначається, що під час здійснення адвокатської діяльності адвокат має право вчиняти будь-які дії, не заборонені законом, правилами адвокатської етики та договором про надання правової допомоги, необхідні для належного виконання договору про надання правової допомоги. З цього випливає, що перелік зазначений у КПК не є вичерпним і що адвокат вправі здійснювати інші дії, які спрямовані на отримання доказової інформації, які не суперечать законодавству.

З огляду на це, можна зробити наступні висновки. Так, необхідно запровадити в КПК механізм по збиранню доказів стороною захисту, розширити в КПК, або обмежити в Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» коло дій спрямованих на збирання доказів, або дати більш детальне пояснення положенню: «адвокат має право вчиняти будь-які дії, не заборонені законом, правилами адвокатської етики та договором про надання правової допомоги, необхідні для належного виконання договору про надання правової допомоги».